

DE SACRAMENTEN
DE INSPIRATIE VAN HET OOSTERS CHRISTENDOM
BĒT DRĀSHĀ - Oosters christelijk Leerhuis, herfst 2017

In dit oecumenische leerhuis van najaar 2017 worden de sacramenten behandeld zoals men die viert in het Oosters christendom. Kernwoorden hierbij zijn: Godsontmoeting – inspiratie – oecumene.

We lezen samen relevante Bijbelpassages, teksten van oosterse kerkvaders zoals Ignatius van Antiochië, Cyrillus van Jeruzalem, Johannes Chrysostomus, en liturgische teksten van bij voorbeeld Kopten, Syriërs, Armeniërs, Grieks-orthodoxen en Ethiopiërs. We leggen op beknopte wijze verbanden met zowel de joodse wortels van de sacramenten als met de verschillende praktijken ervan in protestantisme en westers katholicisme. Over dit alles spreken we samen. Als leerproces én inspiratie voor het eigen geloven.

BĒT DRĀSHĀ-Oosters christelijk Leerhuis is een samenwerking van de Katholieke Vereniging voor Oecumene en de Protestantse Gemeente 's-Hertogenbosch.

I Donderdagavond 28 september 2017, INLEIDING

Wat is (christelijke) sacramentaliteit?

- Ex 12: 1-14 (Bloed van het paaslam).
- Joh 19: 24c-37 (Water en bloed uit Jezus' zijde).

- Johannes Chrysostomus, 'De kracht van het bloed van Christus', uit: *Katechesen 3*: 13-19.
- Johannes Chrysostomus, 'Oude en nieuwe mens' uit: *Tweede Stavronikita-doopteckese*, §§ 9-11.

De Doop (I)

- Rom 6:1-11 (Het doopsel: dood en verrijzen).
- Kol 2:11-13 (In de doop begraven en verrezen met Christus).

- Basilius de Grote, 'De Doop als «watergraf»', uit: *Over de Heilige Geest*.
- Cyrillus van Jeruzalem (c. 315-386 nC), 'De Doop, «En eikoni...», Naar het beeld begraven en opgestaan met Christus', uit: *Mystagogische katechesen II*: 1-8.

II Donderdagavond 19 oktober, INWIJDING

De Doop (II)

- Ex 14-15 (Doortocht Rode Zee).
- Jes 43:16 (Toekomstige Doortocht).
- 1 Kor 10: 1-4 (Door de zee in Mozes gedoopt).

- Theodorus van Mopsuestia, 'De ceremonies en symbolen van het Doopsel', uit: *Katechetische Homilieën XIII en XIV*.
- Koptische dooptekst.

Vormsel (Myronzalving)

- 1 Sam 16:1-13 (Zalving van David tot koning door Samuel).
- Hand 8:14-18 (Geestesgave na Doop in Jezus' naam).
- 1 Johannes 2, 20-28 (Zalving door de Heilige).

- Cyrillus van Jeruzalem, Zalving met mirre , uit: *Derde Mystagogische Catechese*.
- Ethiopische tekst van de myronzalving.

III Donderdagavond 9 november, MAALTIJD DES HEREN

Eucharistie

- Ex 24: 9-11 (Maaltijd van Mozes en de oudsten op de berg).
- Lk 5: 27-32 (Jezus' tafelgemeenschap met zondaars).
- 1 Kor 11: 17-34 (Bij de maaltijd rekening houden met de ander).

- Johannes Chrysostomus (tafel gelijkelijk voor arm en rijk, 'De wolf zal bij het lam huizen') uit: *Homilie op de Opstanding van Christus*.
- Spreuken van de Woestijnvaders, Naasteliefde en eucharistie, uit: *Anonyma*.

Liefdesmaal

- Ignatius van Antiochië, Het liefdesmaal, uit: *Brief aan de Smyrneeërs* 8:2.
- Oost-Syrisch (Assyrisch-apostolisch) eucharistisch gebed (fragment).

IV Donderdagavond 30 november, HELING

Ziekenzalving

- 1 Kon 17:8-24 (Elia geneest het kind van de weduwe).
- Jes 53: 1-12 (Dienaar des Heren, 'onze ziekten gedragen'),
- Mk 5: 21-42 (Het kind van de synagoge-overste, de bloedvloeiende vrouw).
- Mk 6:13 (Jezus' leerlingen zalven en genezen zieken).
- Jakobus 5: 13-16 (Zalving en gebed door de presbyters).

- Victor van Antiochië, Uitwerking van de ziekenolie, Uit: *Commentaar op Markus 6:13*.
- Maronietische ziekenzalving.

Boete en Verzoening (Biecht)

- 2 Sam 11-12 (David, Bateseba en Nathan).
- Ps 51 (Boetepsalm).
- Joh 20: 19-23 (Opdracht zonden te vergeven).

- Afrahat de Perzische Wijze, 'Wie in de strijd gewond is door Satan, moet zich niet schamen zijn wonden te openbaren' uit: *Verhandeling 7 'De Boete'* 3-4.
- Asterius van Amaseia, Het opwekken van berouw,) uit: *Homilie XIII*, 10-12
- Byzantijnse (Oosters-orthodoxe) biechtliturgie (fragment).

V Donderdagavond **14 december**, TOEGEWIJD

Huwelijk

- Joh 2: 1-12 (Bruiloft van Kana).
- Gen 2: 18-25 (Schepping van Eva).
- Efez 5: 22 – 6:3 (Het mysterie van het huwelijk).

- Cyrillus van Alexandrië, Christus heiligt in Kana het huwelijk, uit: *Commentaar op Johannesevangelie II*, 2.
- Syrisch-orthodoxe huwelijksdienst (fragment).

Wijding tot het ambt

- Num 27: 12-23 (Jozua de handen opgelegd).
- Hand 6:1-7 (aanstelling diakens).
- Hand 13: 1-3 (Barnabas en Saulus de handen opgelegd).

- Didachê, Aanstellen van bisschoppen en diakens, uit: *Leer der Apostelen XI.1*.
- Hippolytus van Rome, Bisschops-, priester- en diakenwijding, uit: *Traditio Apostolica*.
- Serapion van Thmuis, Handoplegging bij de drie wijdingen, uit: *Euchologion*.
- Asterius van Amaseia, De plaats van de priester, uit: *Homilie XIII*, 7-8.
- Armeens gebed van wijding tot vrouwelijk diaken.

U wordt gevraagd alle teksten in de reader thuis te lezen. Uit het tekstaanbod wordt tijdens de avonden een keuze gemaakt.

VI Zondag **19 november**, LEVENDE TRADITIE

Facultatief:

- Bezoek aan een oosterse kerkdienst met ontmoeting erna.

Locatie: Grote Kerk (Protestantse Gemeente 's-Hertogenbosch), Kerkstraat 20, 5211 KG 's-Hertogenbosch (in centrum: bereikbaar met auto, bus of vanaf station te voet).

Tijd: 19.45-22.15 uur.

Kosten: € 60,-- (incl. reader en koffie/thee).

Benodigheden: Uw eigen bijbel! Een reader ontvangt u bij de eerste bijeenkomst.

Extra bijdrage kerkbezoek: € 10.

Opgeven en info (max. 22 deelnemers): secretariaat@oecumene.nl, (073) 737 00 26.

NB: U ontvangt bij opgave een factuur. Toelating tot het Leerhuis geschiedt op volgorde van aanmelding (bijkomende voorwaarde is dat het cursusgeld voor aanvang van dit leerhuisseizoen is betaald).

BĒT DRĀSHĀ-team: ds Paul van der Waal, Aline Verbaas en Leo van Leijssen.

Tijdens deze leergang 2017 van Bēt Drāshā zal op www.oecumene.nl een serie bijdragen verschijnen (n.a.v. het Leerhuis én min of meer parallel aan de duur ervan), geschreven door oosterse christenen zelf (1 oosters-orthodox, 3 oriëntaals-orthodoxen, 1 Assyrisch-apostolische en 1 oosters-katholiek), samen met door hen geleverde foto's.